

**ЎЙИНЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА 5-9 СИНФ
ЎҚУВЧИЛАРИДА ЭКСКУРСИЯ ТУРИЗМИ ВОСИТАСИДА
ВАТАНПАРВАРЛИК ТУЙҒУСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ**

DOI: <https://doi.org/10.53885/edinres.2021.35.75.890>

Абдуманнотов Элбек Абдумажитович

Самарқанд давлат университети мустақил тадқиқотчиси

Аннотация. Мазкур мақолада ўйинли технологиялар асосида 5-9 синф ўқувчиларида экскурсия туризми воситасида ватанпарварлик туйғусини такомиллаштириш масалалари илмий назарий жиҳатдан таҳлил қилинган. Шунингдек мақолада, ўйинли технологиялар асосида 5-9 синф ўқувчиларида экскурсия туризмга қизиқиши уйғотиши тарихий шаҳарлар тўғрисидаги дунёқараишларини шакллантиришга амалий ёрдам бериши юзасидан фикр мулоҳазалар тадқиқотчи амалий тажрибалари асосида келтирилган.

Калит сўзлар: экскурсия туризми, ўйинли технология, ватанпарварлик туйғуси, дидактик усул, восита, ўқув жараёни, илмий тафаккур, инновация, илгор хорижий услуб, урф-одат, анъана, меҳр-муҳаббат, садоқат, ҳурмат.

**ПОВЫШЕНИЕ ЧУВСТВА ПАТРИОТИЗМА У УЧАЩИХСЯ
5-9 КЛАССОВ ЧЕРЕЗ ЭКСКУРСИОННЫЙ ТУРИЗМ НА
ОСНОВЕ ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

Абдуманнотов Эльбек Абдумажитович

*независимый исследователь Самаркандского государственного
университета*

Аннотация. В статье дается научно-теоретический анализ вопросов воспитания чувства патриотизма у учащихся 5-9 классов посредством экскурсионного туризма на основе игровых технологий. В статье также представлены отзывы о роли игровых технологий в стимулировании интереса к экскурсионному туризму у учащихся 5-9 классов для формирования их взглядов на исторические города на основе практического опыта исследователя.

Ключевые слова: экскурсионный туризм, игровые технологии, чувство патриотизма, дидактический метод, инструмент, образовательный процесс, научное мышление, новаторство, передовой иностранный стиль, традиция, традиция, любовь, верность, уважение.

**INCREASING THE SENSE OF PATRIOTISM AMONG
STUDENTS IN GRADES 5-9 THROUGH EXCURSION TOURISM
BASED ON GAMING TECHNOLOGIES**

Abdumannotov Elbek Abdumazhitovich

Independent researcher at Samarkand State University

Annotation. The article provides a scientific and theoretical analysis of the issues of fostering a sense of patriotism among students of grades 5-9 through excursion tourism based on gaming technologies. The article also provides feedback on the role of gaming technologies in stimulating interest in excursion

tourism among students in grades 5-9 to form their views on historical cities based on the practical experience of the researcher.

Key words: excursion tourism, game technologies, a sense of patriotism, didactic method, tool, educational process, scientific thinking, innovation, advanced foreign style, tradition, tradition, love, loyalty, respect.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 13 августдаги ПФ-5781-сонли “Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонида “Мамлакатимизда ёшлар туризмни ривожлантириш, ёш туристлар оқимини ошириш, ёшларни мамлакатимизнинг маданий-тарихий мероси ҳамда туризм масканлари билан таништирган ҳолда уларни Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялаш, ёшлар орасида туризмни оммалаштириш, ёшларни жалб этувчи туризм масканлари сонини ошириш” [1] муҳим вазифа сифатида белгилаб берилган.

Юқорида кўрсатилган вазифалар ижросини таъминлаш учун умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчиларида экскурсия туризми воситасида ватанпарварлик туйғусини шакллантириш механизмларини такомиллаштиришнинг педагогик шарт-шароитларини ишлаб чиқиш муҳим аҳамият касб этади. Бунинг учун:

биринчидан, юқори самарали замонавий таълим ва инновацион технологиялар, илғор хорижий тажрибани кенг жорий этган ҳолда, умумий ўрта таълим мактаби ўқувчиларида экскурсия туризми воситасида ватанпарварлик туйғусини такомиллаштиришга хизмат қиладиган малака талаблари, ўқув режалари, дастур ҳамда услубларини тубдан янгилашни талаб этмоқда;

- иккинчидан умумий ўрта таълим мактабида ўқувчиларга сабоқ бераётган педагогларни замон билан ҳамнафас бўлишларига, ўқув жараёнига фанлар бўйича инновациялар, шунингдек, илғор услубларни кенг жорий этишга зарур шарт-шароит яратиш, шу билан бирга, касб маҳорати, педагогик ва илмий фаолиятини муттасил ривожлантириб боришни талаб этади. Ваҳоланки, бугунги замонавий педагог:

- ҳар томонлама шаклланган, илмий тафаккурга эга, касбига тегишли маълумоти бор, яъни ўз фанининг чуқур билимдони, педагогик мулоқот устаси, педагогик-психологик ва услубий билим ҳамда малакаларни эгаллаган бўлиши ҳамда турли педагогик вазиятларни таҳлил қила олиши;

- педагогик таъсир кўрсатишнинг дидактик усул ва воситаларини танлай олиш қобилиятига ҳам эга бўлиши, монодидактик тизимнинг комбинациясидан унумли фойдалана олиши;

- ўқитувчи юксак даражадаги педагогик маҳорат, чунончи, коммуникативлик лаёқати, педагогик техника (нутқ, юз, қўл-оёқ ва гавда ҳаракатлари, мимика, пантомимика, жест) қоидаларини чуқур ўзлаштириб олишга эришишлари лозим. [4]

Тажриба ва кузатишларимиз давомида дарсдан ташқари машғулотлар жараёнида турли дидактик ўйинлардан фойдаландик. “Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!” номли дидактик ўйинида шартли номлар билан номланувчи кўчалар ўқувчиларда республикамиздаги вилоятлар, туманлар, тарихий шаҳарлар тўғрисидаги дунёқарашларини шакллантиришга амалий ёрдам беради. Ўйинни ташкил этиш жараёнида гуруҳлар мазкур кўчаларда бўлган

вақтларида улар номи билан боғлиқ шартларни бажаришлари лозим.

Ўйиннинг мақсади – таҳсил олувчилар ватанимиз тарихига оид билимларни чуқурлаштириш, уларда ҳуқуқий идрок ва зеҳни шакллантириш ҳисобланади. Мазкур ўйин беллашув тарзида ҳам уюштирилиши мумкин. Унда икки ёки тўртта гуруҳ иштирок этиб, бир қатор шартларни бажарадилар.

“Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!” ўйинида қуйидаги кўчалар мавжуддир:
“Билагонлар” кўчаси

Билагонлар кўчасида ҳар бир гуруҳ видеолавҳаларда намоиш этилган ва портретларда тасвирланган ёки ўзлари танлаб олган варақаларда номлари ёзилган Абу Наср Форобий, Бурҳониддин Марғилоний, Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Аҳмад Дониш, Файзулла Хўжаев, Шароф Рашидов, Жаҳон Обидова, Хадича Сулаймонова, Ислом Каримов каби мутафаккирлар, давлат ва жамоат арбоблари, маърифатпарварлар тўғрисидаги маълумотларни бериш талаб этилади.

Шунингдек, мазкур “кўчада” “Ёшлар туризмни ривожлантириш лойиҳаси“, “2020-2025 йилларда Ўзбекистон Республикасида Ёшлар туризмни ривожлантириш концепциясини амалга ошириш бўйича 2020 йилга мўлжалланган чора-тадбирлар режаси” тўғрисида маълумотларнинг берилиши каби шартдан ҳам фойдаланиш мумкин. [3]

“Ёш саёҳатчилар” кўчаси

Бу кўчада ҳар бир гуруҳ аъзоларидан Бухоро, Қўқон, Марғилон, Самарқанд, Хива, Фарғона ва республикамизнинг бир қанча вилоятлари, тарихий шаҳарлари ҳақидаги маълумотларни қай даражада билишлари ҳамда шарҳлай олишлари аниқланади.

“Тошкент тарихий музейларига саёҳат” деб номланган кўчада гуруҳларга 8 ёки 10 та тарихий сўздан иборат ҳикоя тузиш вазифаси топширилади. Гуруҳлар ўзларига берилган қуйидаги сўзлар: тарих, миллий қадрият, экспонат, туризм, ёдгорлик, йил ва ҳоказолар ёрдамида шартни бажаришлари мумкин.

“Самарқанд мўъжизаси”

Бу кўчада гуруҳлар эътиборига тарихий мазмундаги ребус ёки кроссворд (бошқотирмалар)ларни ечиш вазифаси ёки қуйидаги кўринишдаги жадвал мазмунини ёритиш топширилади:

а) Самарқанд шаҳридаги тарихий меъморий обидаларнинг номини

айтинг

Музейлар	Тарихий обидалар	Муқаддас қадамжолар

б) Қуйида берилган ифодалар қайси экскурсия туризмини мазмунини ёритмоқда:

Топшириқлар		

“Бухоро марваридлари” кўчаси Бу ерда ҳар бир гуруҳ «Тарбия» фани доирасидаги исталган мавзу юзасидан кўрсатмали қурол, жадвал ёки шарҳ тайёрлаши керак бўлади.

“Ичан қалъа ёш саёҳатчилари” кўчаси

Бу гуруҳ вакиллари Хива тарихи унинг диққатга сазовор жойлари ҳақида шунингдек Ватан мавзудаги шеър, кўшиқ ижро этиб беришлари керак. (Мазкур шартда ватанпарварлик мавзусидаги, одиллик, инсонпарварлик, диёнат, виждон каби туйғулар ҳақидаги Хоразм адибларининг бадиий асарлари намуналаридан ҳам фойдаланиши мумкин).

Дидактик ўйинлар асосида ташкил этилган беллашувлар ўқувчиларда назарий тарихий географик билимларни пухта эгаллашига, туризм фаолиятини ташкил этиш эҳтиёжининг юзага келишига туртки беради.

Демак, дидактик ўйин технологияларининг шакллари турличадир. Бироқ, уларнинг барчаси ўз мазмунига кўра ягона мақсад сари йўналтирилади. Яъни, улар таҳсил олувчиларнинг назарий билимларини чуқурлаштириш, кенгайтириш, эгалланган назарий билимларидан амалиётда мустақил ва самарали фойдалана олиш кўникмаларини ҳосил қилиш учун хизмат қилади.

Юқоридаги ўйинли технологиялар асосида ўқувчилар “ўзининг туғилиб ўсган хонадонига, худудига, ота-онасига, оила аъзоларига, қариндош-уруғларига, авлод-аждодларига, урф-одатларига, анъаналарига меҳр-муҳаббат, садоқат, ҳурмат, уларни авайлаб асраш, ҳар қандай хавф-хатардан ҳимоя қилиш, шаънига доғ тушурмаслик - ватанпарварликнинг намоён бўлиши” деган умумий ҳулосага келиши зарур.

Бунинг учун турли педагогик вазиятлар яратилиб, бу муаммолар юзасидан дебат ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Ўзбекистон ёшларининг тарих илмидан, адабиёт ва географиядан (экскурсоводлик) билимларини ошириш ва таълим олиш борасидаги эркин мобилизациясига эришиш; (хорижий мамлакат ёшлари билан дўстона алоқларни боғлашга эришиш) масалаларига қандай қарайсиз?

- хорижий давлатларга саёҳат уюштириш сизга ёқадими?
- ота-онангиз билан саёҳат қилишга қандай муносабат билдирасиз?
- Ўзбекистоннинг қайси шаҳарларига саёҳатга чиқиш сизга маъқул?

Ўқувчилар фикри вақтли матбуот ва ҳаётий мисоллар билан исботланиши талаб этилди. Сўнг уйдаги саволлар муҳокама учун тавсия

қилинди:

1. “Ўзбекистон бўйлаб саёхат қил!” ички туризмни ривожлантириш Дастурини амалга ошириш бўйича сиз таҳсил олаётган мактабда қандай ишлар амалга оширилди.

2. Шарқ ва Ғарб мутафаккирларининг сайёхлик ва ватанпарварлик тарбияси тўғрисидаги педагогик қарашлари ҳақида маълумотга эгамисиз?

3. Қайси тарихий шаҳарларда саёхат уюштириш сизга ёқади? (Самарқанд, Бухоро, Хива, Шаҳрисабз, Термиз, Қўқон, Марғилон ва Тошкент)

4. Туризм ва зиёрат туризми ҳақида нималарни биласиз? Мисоллар келтиринг.

5. Ўзбекистон Республикаси тарихий-маданий объектлари тўғрисида қандай маълумотларга эгасиз?

Юқоридаги дебат орқали биз ўқувчиларда:

– миллий ва умуминсоний кадриятларга эга бўлиш;

– мамлакатнинг ижтимоий ҳаётида иштирок этиш;

– оиласига, урф–одатларимизга ҳурмат;

– илм-фаннинг инсон ҳаётига ва дунё ривожига таъсирини англай олиш ва ўқувчи ёшларга тушунтира олиш;

– диний фалсафий билимларга эга бўлиш каби индикаторларни шакллантириш муҳим педагогик аҳамият касб этади.

Шу ўринда айтиш жоизки, ўқувчиларда ватанпарварлик туйғусини шакллантиришнинг тарихий илдизлари баён этилган муҳим манба ислом таълимотида. Исломи дини ўқувчиларда ватанпарварлик туйғусини шакллантиришда алоҳида ўрин тутади. Исломи дини барча даврларда инсонларни тўғрилиққа, ҳалолликка, ростгўйликка ва эзгу ишлар қилишга чорлаб, ёмонлик, ёвузлик, ёлғончилик ва бошқа гуноҳ ишлардан қайтарган [7]. Тўғрилиқ инсонни яхшиликка, яхшилик эса, охир оқибат жаннатга олиб бориши таъкидланган.

Шунингдек, ислом таълимотида намоз, рўза каби мусулмончилик фарзларининг сиҳат-саломатликка ижобий профилактик таъсири мукаммал ёритилган. Диний тасаввурлар, кадриятлар, урф-одат, анъаналар, расм-русумлар халқимиз ҳаётига сингиб кетган бўлиб ватанпарварлик туйғусини шакллантиришда улар онгида инсоф, диёнат, меҳр-оқибат, эзгулик, одамийлик, инсонпарварлик каби фазилатларни тарбиялашда алоҳида аҳамиятга эга.

Дарҳақиқат, диний кадриятлар ёшларнинг нафақат диний маданиятини балки ўқувчиларда ватанпарварлик туйғусини шакллантирувчи муҳим омилдир.

“Ёш ватанпарвар саёхатчи” тўғараги машғулотида ўқувчилар билан “Етти пирга зиёрат!” мавзусида дебат ўтказилди. Машғулотга тайёргарлик ва унинг мавзуси аввалги машғулотда эълон қилинган эди. Дебатда 4 та гуруҳ иштирок этди (2 та назорат гуруҳи, 2 та синов гуруҳи).

Гуруҳда дебат қатнашчилари билан дастлаб “Етти пир зиёратгоҳи Ўзбекистоннинг қайси тарихий вилоятида жойлашган?” - деган савол муҳокама этилди.

Тренер дебат жараёнида зиёрат туризми ва “Хожа Абдуҳолик Гиждувоний, Хожа Муҳаммад Ориф ар-Ревгарий, Хожа Маҳмуд Анжир Пағнавий, Хожа Али Ромитоний, Хожа Муҳаммал Бобойи Самосий, Саййид Амир Кулол, Ҳазрати Саййид Баҳоуддин Нақшбандий” каби азиз-авлиёлар тўғрисида қизиқарли маълумотларни бериб ўтади. Мавзу доирасида ўқувчилар билан савол жавоб ўтказлади. Ҳар бир ўқувчи ўзининг билим даражаси ва зиёрат одоби нуктаи назаридан келиб чиқиб жавоб беришди.

Тажриба ва кузатишларимиз асосида биз, тарихийлик тамойилига кўра ўқувчиларининг қизиқиш доирасидан келиб чиқиб бир-бирига боғлиқ бўлган тарихий ёдгорликлар, меъморчилик музейлари тўғрисида маълумотга эга бўлишлари, шунингдек ўз юртининг тарихий обидалари, географик иқлими ҳақида чуқур билимларни эгаллашлари замирида Ватанини кўз қорачиғидек асрашга ўз ҳиссасини қўшиши муҳим деган хулосага келдик.

Кейинги босқичда “Дебат” иштирокчилари медиатеологиялар воситасида тарихий шаҳарларимизга саёҳатга чиқдилар. Уларга “Хиванинг диққатга сазавор жойлари”, “Бухоронинг тарихий меъморий ёдгорликлари”, “Кўҳна Самарқанд”, “Кўқон хонлигида адабий муҳит” мавзулари тақдим этилди ва слайд орқали намоишлар қилинди. Сўнг юқоридаги мавзуларда ёзма иш – иншо ёзиш топширилди.

Ўқувчиларнинг иншолари кўздан кечирилганда ҳақиқатан ҳам уларда миллий анъаналаримиз, кадрятларимиз, тарихий меъморий обидаларимизга, экскурсия туризмига ва атроф-оламга, дунёқараши, тасаввури ва кадрятлари йўғрилган муҳаббат ҳисси билан ифодаланганинг гувоҳи бўлдик. Буни иншолардан олинган намуналарда ҳам кўрсак бўлади.

“Хиванинг диққатга сазавор жойлари” (СамДУ ҳузуридаги аниқ ва табиий фанларга ихтисослаштирилган мактабнинг 7-синф ўқувчиси Омонуллаев Ёқуб). Биз оиламиз билан Хиванинг диққатга сазовор тарихий масканларини кўргани саёҳатга чиққанмиз. Экскурсовод билан айланганмиз. Биламизки, Хива Ўрта асрларда алломаларнинг шаҳри бўлган. Бу ерда астраномия, математика, тиббиёт ривожланган, буюк олимлар Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино (Авиценна) яшаган ва ижод қилган. Мен адабиётга қизиқаман. Шу учун Шоҳ Маъмун ибн Муҳаммад ҳузурида ўрта асрларнинг энг йирик Шарқ олимлари ишлаган, улар “Маъмун академиясини ни ташкил қилганлар. Шарқда машҳур бўлган XIX аср шоирлари Шермуҳаммад Мунис ва Огаҳийлар бу ерда ўз асарларини яратганлар”

“Бухоронинг тарихий меъморий ёдгорликлари” (9-синф ўқувчиси Моҳинур, Бухоро шаҳри). Бухоро - жаҳоннинг энг қадимий шаҳарларидан бири: Бухоро номи дастлаб IX асрда тарихчи Наршахий томонидан зикр этилган. Кўплаб тарихшунос, тилшуносларнинг фикрига кўра Бухоро сўзи санскритча “вихара” сўзидан келиб чиққан бўлиб, “қалъа” деган маънони билдиради. Археологик қазилмалар натижасига асосан олимлар ушбу шаҳар эрамизгача бўлган даврда худуднинг иқтисодий ва маданий ҳаётида

муҳим роль ўйнаган деган хулосага келдилар. Бухоро Хитойдан Римгача олиб борувчи Буюк Ипак йўлининг чорраҳаларидан бирига жойлашган.

VIII асрда бу ерда араб истилоси натижасида Ислом дини жорий этилган. Аста - секин Бухоро диний марказга айланган ва IX- асрдан “Ислом динининг гумбази” дея таърифлана бошлади.

Ривожланиш даврида шаҳар бир неча бор (форслар, араблар, мўғуллар томонидан) вайрон қилинган ва тикланган. Бухоронинг ўзига хос иқтисодий ва маданий ривожланиши Сомонийлар ва Шайбонийлар бошқарган даврларга тўғри келади.

Ҳозирги Бухоро Ўзбекистоннинг бошқа тарихий шаҳарлари сингари эски ва янги шаҳарга бўлинган. Шаҳарнинг янги қисмида маъмурий бинолар, мактаблар, институтлар ва саноат корхоналари жойлашган.

Ўқувчилар Ўзбекистоннинг тарихий шаҳарлари, меъморий ёдгорликлари, адабий муҳити ҳақида ёзар экан, бугунги кунда экскурсия туризми ривожланаётгани айтиш мумкин эканлиги, ёшлар туризмни ривожлантириш, чет эл ёшлар ҳаёти билан яқиндан танишиш имкониятлари ҳақида теран фикрлар билдирганлар.

Шу ўринда биз томонимиздан “Оммавий маданият, бузғунчи вайронкор ғоялар” ҳақида “Бузғунчи ғоялар деганда нимани тушунаси?” “Оммавий маданиятга муносабатингиз қандай”, “Ватан остонадан бошланади деган фикрга қандай қарайсиз” каби саволлар билан муносабат қилинганда ўқувчилар “бузғунчи ғояларнинг зарарли оқибатлари” жамиятимизга зарар етказётгани ҳақида фикр юритишди. Жумладан 5-“А” синф ўқувчиси Хондамирова Нигорахон ўз фикрларида Ватан туғилиб ўсган макони, киндик қони тўкилган юрти, маҳалласи, қариндош уруғлари, опа- сингил, ака-укалари эканлиги ҳақида жуда тўлқинланиб гапирганлиги ўқувчиларда катта таассурот қолдирди.

Машгулотлар тугагандан сўнг аудиториядан ташқари вақтларда музейларга имконият даражасида экскурсиялар уюштирилиб, уларнинг олган билимлари янада мустаҳкамланди.

Машгулот охирида қуйидаги савол-жавоблар ва тестлар воситасида ўқувчиларнинг экскурсия туризмига доир билимлари аниқланди ва баллар орқали умумлаштирилди:

1. Республикамизда ёшлар туризмни ривожлантириш борасида нималар қилиниши керак?

2. Буюк аجدодларимиз ватанпарварлик тарбияси ҳақида қандай фикрлар билдиришган?

3. Экскурсия туризмни ривожлантириш, келажак авлодни болалик чоғиданоқ мамлакатимизнинг бой туризм салоҳияти билан таништиришга қандай муносабат билдирасиз?

4. Миллий қадриятларимизни, тарихий меъморий обидаларимизни сақлаш ва яхшилаш учун нималар қилиш керак?

Тестдаги тўғри жавобни аниқланг:

1) Экскурсия туризми – бу...

А). Туризм сўзи француз тилидан олинган бўлиб “туризм (tourisme, от tour) “айланиш”, “қидириш”, “саёҳат” деган маъноларни билдиради.

Б). “Туризм – жисмоний шахснинг доимий истиқомат қиладиган жойидан соғломлаштириш, маърифий, касбий-амалий ёки бошқа мақсадларда борилган жойда (мамлакатда) ҳақ тўланадиган фаолият билан шуғулланмаган ҳолда узоғи билан бир йил муддатга жўнаб кетиши (саёҳат қилиши)

В. Меҳнат миграциясини ташкил қилиниши

Д. А ва Б жавоблар тўғри.

2) Ватанпарварлик бу ?

А). “Ватан ғамхўрлик қилувчи. Ўз ватанини, она юртини халқини чексиз севувчи, Ватан манфаатлари учун жонбозлик кўрсатувчи”. “Ватанпарварлик” ватанпарварларга хос иш, ҳатти-ҳаракат, ҳислат.

Б). Ватанпарварлик бу – космополитизм (бутун дунёни ўз Ватани деб билиш)

В). Ватанпарварлик бу – диний ақидаларга содиқлик.

Д. Тўғри жавоб йўқ.

Тадқиқотлар давомида тажриба-синов ишлари жараёнида умумий ўрта таълим мактабларининг ҳудудий имкониятлардан келиб чиқиб вилоятлар кесимида ёшларни ички туризмга фаол жалб қилиш, уларни ватанга муҳаббат руҳида тарбиялаш мақсадида туризм мавсуми паст даврда (январь-март) ҳамда пандемия карантини вақтида онлайн туризмни ривожлантириш мақсадида “Tourism challenge” (Туризм чорлови) танловини ўтказганимиз ижобий натижа берди, бунда барча тажриба-синов гуруҳлари ўқувчиларининг иштирок этишига ҳаракат қилинди.

Хулоса қилиб айтганда тўғарак режаси асосида умумий ўрта таълим мактабларида тажриба-синов ишлари олиб борилаётган гуруҳлар билан ташкил қилинган экскурсиялар ўқувчиларда ватанпарварлик туйғусини шакллантиришда муҳим восита бўлиб хизмат қилади. Бунинг учун умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчиларида экскурсия туризми воситасида ватанпарварлик туйғусини шакллантириш методикасини ишлаб чиқиш муҳим аҳамият касб этади. Мазкур методикани ишлаб чиқишда қуйидаги вазифаларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ.

– “Тарихий қадамжоларга саёҳат” орқали ўқувчиларнинг “Тарих” “Адабиёт” фанлари бўйича билим, кўникма ва малакаларини мустаҳкамлаш;

– экскурсия туризми воситасида ўқувчиларда ўз Ватанидан фахрланиш туйғусини ҳосил қилиш;

– зиёрат туризми асосида инсоният яратган тарихий маданий меросимизни яхлит бир маънавий бойликлар мажмуи сифатида англанишига эришиш, миллий ва умумбашарий қадриятларга ҳурмат ҳиссини тарбилаш;

– туризмнинг барча турлари орқали (экотуризм, велотуризм...) ўқувчилар тафаккурини бойитиш ва инсоният яратган маданий бойликларни ўрганишга эҳтиёжини пайдо қилиш;

– “Ўтмишга саёҳат” рукни орқали музей экспонатларини “кўриш” ва “ўқиш” маданиятини таркиб топтириш;

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 13 августдаги “Ўзбекистон Республикасида туризм соҳасини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони. // Халқ сўзи 2019 йил 14 август
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30 сентябрдаги “Халқ таълими тизимидаги мактабдан ташқари таълим самарадорлигини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарори. // Халқ сўзи 2019 йил 1 октябрь
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикасида ёшлар туризмни ривожлантиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида”ги ҚАРОРИ Лойихаси. <https://regulation.gov.uz/ru/document/11004>
4. Мусурмонова О. Педагогик технологиялар – таълим самарадорлиги омили; монография / Т.: “Yoshlar nashriyot uyi”, 2020. 184
5. Ибрагимов Х.И., Йўлдошев У.А., Бобомирзаев Х. Педагогика-психология/ Ўқув қўлланма. Т.: Ўзбекистон файласуфлари миллий жамияти, 2007. – 410 б
6. Аҳмедов С, Қосимов Б, Қўчқоров Р, Ризаев Ш. Адабиёт. 5-синф учун дарслик. Т.: Шарк, 2020 – 272 б
7. Афонин Г.И. Туризм как социально-культурное явление. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата философских наук. – Казань, 2006, - 24 с
8. Тарбия: асосий тушунча ва тамойиллар (маъруза матнлари учун материаллар. Масъул муҳаррир Қ.Назаров). – Т.: Янги авлод, 2001. – 183 б.